

A MAGYARORSZAGI VASUTI SZEMELYZET ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ KÖZLÖNY

A munkaviszony és munkásválasztmányok.

Vörös László kereskedelmi miniszter már a távozás küszöbén áll. Reméljük, hogy alkotásai túlélik rövid miniszterségét. És reméljük, hogy utána is olyan szellem vonul be a kereskedelmi minisztériumba, amely alkalmas lesz arra, hogy szociálpolitikai téren reformokat kezdeményezzen és folytasson. Mi a magunk részéről a szervezkedés erejével, a fölvilágosítás és meggyőzés minden fegyverével fogunk küzdeni a végből, hogy a vasuti munkásokkal és ideiglenes alkalmazottakkal szemben megkezdett szociális reformmunka folytatódjék és további sikereket érleljen.

Ezt a célt szolgálja ez a cikkünk is, amelyben megkezdjük az emlékiratunkra adott válasz bírálatát. Mert bírálatra szorul. Sok a jóakarát és meglehetősen jelentékeny a nyújtott vívmány a miniszter válaszában, de sok a félreértés is, amely néha szinte csudálatraméltó. Így mindjárt a miniszteri válasz elején.

Emlékiratunkban kértük a munkaidő szabályozását olyképpen, hogy az napi 9 óránál hosszabb ne lehessen és ott, ahol a szolgálat folytonosságot követel, 18 órában állapíttassék meg, melyet követőleg minden héten egyszer 36 órai pihenő adassék; kéri továbbá, hogy a munkaadó és munkások közötti egyetértés szempontjából a munkásválasztmányok intézménye meghonosíttassék.

Erre a kérésünkre a miniszter mindekelőtt egy elvi kijelentést tett: egyetért velünk, hogy a 24 órai egyfolytában való ipari munka a munkás egészségét kockáztatja és ezért mellőzendő.

A követelt 9 órai munkaidőre nézve azonban csak ígéretet kaptunk. Azt az ígéretet, hogy az ipartörvény reformja

alkalmával fog megoldást nyerni a vasuti üzem alkalmazottai munkaidejének a kérdése is. A készülő ipartörvényben — ugymond a miniszteri válasz — általános érvényű rendelkezések fognak foglaltatni a munkaidőre nézve, indokoltnak tartja tehát, az e részben felhozott kérés tárgyalását azon időre halasztani, hogy azon rendelkezések kereteiben legyen a vasuti munkások munkaideje is beilleszthető. A vasuti üzem alkalmazottainak nagyrésze azonban nem tartozván az ipartörvény hatálya alá, azokra nézve ugyanakkor szándékozik e fontos kérdést megoldani.

Ennél a fontos kérdésnél már mindjárt olyan szarvas tévedésre bukkanunk, hogy csodáljuk azt a tájékozatlanságot, amelyet ezuttal az egész kereskedelmi minisztérium és az annak idején megtartott ankéten résztvevő szakférfiak elárulnak. Mert azt mindvégig föltesszük, hogy itt tévedésről, de nem megtévesztési szándékról lehet szó.

Mit tehet az ipartörvény a munkaidő tekintetében? Azt, amit a külföldön tesz, amit a tervezet nálunk is jelez, hogy ugyanis megszabja a *maximalis munkaidőt* ipari üzemből. Megállapítja, hogy például 12, 11 vagy mondjuk 10 óránál tovább dolgoztatni csak kivételes esetekben szabad. Ezzel segítene a 24 órai egyhuzamban való munkáltatás ellen, de *nem oldaná meg a mi rendes napi munkaidőnk kérdését*.

Az ipartörvénynek semmi köze ehhez a mi kérésünkhöz. Mi nem azt kértük, hogy általános érvényű maximális munkaidő állapíttassék meg, olyan munkaidő, amelynél tovább sehol, semmilyen gyárban sem szabad dolgozni, hanem azt kértük, hogy a mi műhelyeinkben és egyéb munkahelyeinken legfőleg 9 óra legyen a napi munkaidő.

És kértük ezt a mi munkaadónktól, az államot és a Mávot e tekintetben képviselő kereskedelmi minisztertől. Ha

például a Ganzgyár munkásai támasztanának követelést a munkaadóinkkal szemben a munkaidőt illetőleg, akkor sem hivatkozhatik a gyárvezetőség arra, hogy majd az ipartörvény elintézi az ügyet. Azt a munkaadónak és a munkásoknak egymás között kell elintéznük, nem pedig az ipartörvénynek.

Éppen így állunk mi is. A mi munkaidőnk szabályozását, az egészen világos, nem volt szükséges az ipartörvény revíziójáig elhalasztani. De még tovább megyünk. Az ipartörvény nem is alkalmas arra, hogy egyes speciális munkák munkaidőjét megállapítsa. Az ipartörvény által megállapítandó maximális munkaidőnek olyannak kell lenni, amely az összes ipari üzemekre nézve mérvadó. Világos, hogy ez a maximális munkaidőnél a legtöbb esetben kisebb az egyes üzemekben szokásos napi munkaidő.

Vegyünk egy példát: A budapesti szobrászok már kivívták maguknak példás szervezetük révén a napi 8 órai munkaidőt. Az pedig teljesen ki van zárva, hogy az ipartörvény a maximális napi munkaidőt 8 órában fogja megállapítani. Örülhetünk, ha 11—12 órára teszi. Már most következik-e ebből az, hogy a szobrászok ezentúl ne 8 órát, hanem 11 órát dolgozzanak naponként? Ugyebár nem? Mert az ipartörvény csak azt szabhatja meg, hogy mennyi időnél többet nem szabad dolgozni naponként, de *kevesebbet* igenis.

Ebből mindenki megértheti, hogy az ipartörvényre való utalás nem válasz a mi kérésünkre. Nagyon helyes dolog, ha a kereskedelmi miniszter az ipartörvény revíziójánál gondol a vasuti alkalmazottakra is, de a mi munkaidőnk már az ipartörvény módosítása előtt és anélkül is szabályozható.

Ahhoz, hogy nálunk a napi 9 órai munkaidő, az alkalmazottak minden anyagi károsodása nélkül bevezetessék, nem kell az ipartörvényre várni, mert

az ipartörvény nem is alkalmas ennek a kérdésnek a megoldására.

Egészen hasonló a helyzet a munkás-választmányok dolgában. A munkás-választmányok intézményét igen üdvösnék, a munkaadók és munkások közötti viszony szabályozására kiválóan alkalmasnak tartja. E végből *kötelezőleg* kívánom ez intézményt meghonosítani, amit — ugymond a miniszteri válasz — ismét *csak az ipartörvény módosítása* kapcsán tehet, minek során alkalmaztatni fog ez az intézmény a m. kir. államvasutak összes műhelyeiben.

Itt is ugyan arra a tévedésre bukkunk, mint az imént. Ahhoz, hogy a kereskedelmi minisztérium, illetve a Máv. igazgatósága a saját üzemében a munkás választmányok intézményét megvalósítsa, nem szükséges az ipartörvény módosítására várni. Ezt megteheti a Máv. a saját műhelyében éppen úgy, mint bármely más munkaadó a saját üzemére nézve.

Más kérdés ezután a *kötelező* behozatala a munkásválasztmányoknak az összes ipari üzemekben. Ehhez tényleg törvény kell. De nem ezt kértük mi. Ezt legfőbb kérésünk kapcsán teheti meg a miniszter. Mi nem az összes ipari üzemeket kötelező törvényt kérünk a kereskedelmi minisztériumtól, mint törvényelőkészítőtől, hanem mint *munkaadóktól* csupán nálunk a munkásválasztmány meghonosítását. Ehhez pedig semmiféle törvényre szükség nincs.

Fennmarad tehát a két követelés és mi szüntelenül iparkodni fogunk minden erővel, hogy kedvező megoldásra hozzuk.

Nem kell alamizna-szövetség!

Már mult számunkban röviden ismertettük a Turtsányi-Breuer cég és magas protektorai által összekotyvasztott szövetség alapszabálytervezetét. Most azzal a részletességgel kívánunk vele foglalkozni, amelyet a tárgy megkíván.

Nem mintha maga az alamizna-szövetségnek olyan fontosságot tulajdonítanánk, hogy sok szót és papírost kívánnánk rá fogyasztani. Eszünk ágában sincs. Teljes tudatában vagyunk annak, hogy a szövetség cégére alatt üzött egész nagy szélhámoskodás rövid időn belül eléri a megérdemelt csődöt.

De hivatalos és félhivatalos uton olyan tolatkodó szemérmelenséggel ütök a dobát az alamizna-szövetség mellett és már most megindították a Turtsányi-Breuer cég gseftje érdekében a hivatalos befolyásolás és preszsió egész csunya apparátusát, hogy bünt követnének el munkástársainkkal szemben, ha nem iparkodnánk őket az ólálkodó veszedelmre figyelmeztetni és megakadályozni, hogy áldozatai legyen a szövetség cégére alatt üzött szédelésnek és zsarolásnak. Ezért kötelességünk nagyobb részletességgel foglalkozni a kérdéssel.

Mult vasárnap látott napvilágot az alamizna-szövetség alapszabálytervezete. Hosszu tákolmány, de nem ér egy faftyinget sem. A legjobb esetben egy nagy kaszinó lesz, amelyben tizezrek adóznak. keserves keresetüket csorbítják a célból, hogy egy néhány elősködő fráternek busás jövedelmet és egy némely strébernek alkalmat nyújtson arra, hogy kartársai hátán a magasba kapaszkodjék.

Az egyes alapszabálypontok ismertetése fölösleges. Együgyűség, tudatlanság, furfang és a becsületes, komoly törekvésnek teljes hiánya nyer bennük kifejezést. Teljesen magán viseli a Turtsányi-Breuer-féle közkereseti társaság bélyegét. Akik az előkészítő bizottságban józan és becsületes törekvésű férfiak voltak, azok félreállottak, mert belátták, hogy ezekkel az emberekkel nem lehet a vasuti alkalmazottak összességére nézve üdvös művet alkotni. Így azután Turtsányi Pál és Breuer-Barabás

Ferenc egyedül maradtak a szemétdombon és zavartalanul garázdálkodhatnak.

Az alapszabálytervezetből elégséges, ha mutatóban ideiktatunk egynéhányat.

A szövetség céljáról ezt regéli:

A szövetség célja az összes magyar vasutasok egyesítése avégből, hogy a hazafias és kartársi érzést ápolják, általános és szakbeli tudásukat fejlesszék, társadalmi helyzetüket emeljék, közös érdekeiket gondozzák és jóléti intézmények alkotásával ugy a maguk, mint családjaik erkölcsi és anyagi boldogulását előmozdítsák.

Méltóztassék ezt figyelemmel átolvasni, találni benne hetet-havat, csak azt nem, ami elsősorban rendeltetése volna a szövetségnek: a vasuti alkalmazottak tizezreinek szervezését a munka és szolgálati viszonyok rendezése, a munkaadó vasutvállalatokkal szemben való erősítése és ellentállása képessé tétele végett.

Erről nem intézkedik az alapszabály. Ez nem is szándéka az alamiznaszövetség tervezőinek. Nem is lehet az. Hiszen az előkészítő bizottság élén Marx elnökhelyettes áll, tagjai egyrészt magasabbrangu tisztviselők, másrészt megvásárolt emberek. A vasuti alkalmazott becsületes, munkás zöme teljesen távol áll a szövetség előkészítésétől.

A tervezett szövetség olyan vár, amely kaput, ajtót nyit a gazdasági ellenségnek: a kizsákmányolásnak és elnyomatásnak. Az egész alapszabálytervezetnek egy rendelkezése, egy betűje sem védi meg a vasutasok nagy tömegét a felsőbbbég tulkapásai és a vállalatnak szinte természetzerű emberuzsora ellen.

Annál nagyobb furfanggal és jobb sorsra méltó elmeállással védi meg az alapszabálytervezet az alamizna-szövetséget az ellen, hogy ott valahogy a vasutasok igazi óhaja, panaszai és törekvései kifejezésre jussanak.

Az egész szervezete a szövetségnek úgy van kihegyezve, hogy ott korlátlan és megdönthetetlen uralmat gyakoroljanak az igazgatóság által kibérelt Turtsányi-Breuer-féle jómadarak, akik egy tál lencséért készek eladni a mennyei üdvösségüket.

A „Magyar Vasutas” tárcája.

Forradalom.

— Ada Negri. —

Ismeritek a félénk, rossz világnak
Lelkiösméretét?
Világos nappal mint alussza álmát
És mint riad föl ha jó a setét...

A jogtalanság ha a nemzetekre
Fojtó éjt hozna már,
Húnyó tűzhelyről tűzcsóvát ragadva
Mint fut, míg lángra nem gyűl a határ...

Zsarnokság trónját, gazság palotáit
Mint gyújtja sorra fel...
Ijedt világ, e tűzvészt olthatod már, —
Te legfőbb csak lángját fojtod el.

Lappangva annál hőbbben harapódzik
A sötétben tova...
S hajnalra üszkös romhalmazba roskad
A gazság minden gerendázata!

... Rég alkonyúl már, szerte a világon,
Úgy nő, nő a setét...
Ismeritek a félénk rossz világnak
Főriadó lelkiösméretét?...

Fordította: Telekes Béla.

Vonaton.

Irta: Molnár Ferenc.

(Másodosztályu vasuti koci a fiumei gyorsvonaton. A kupé egyik sarkában egy éltebb ur ül, ritkás, őszbevegylő szakállal, fején cilinderrel. Rásült a tavaszi nap, a vonat is ringatja, ezek az új kocsi oly jók, hogy az ember úgy érzi, mintha hajón utaznék. Szundikál; néha kinyitja a szemét és átnéz a szakasz másik sarkába. Ott mostanáig egy nagy havelokba burkolt fiatalember ült, akinek az álla még puderes a borotválkozástól. De most egyszerre úgy kanyarodott a vonat, hogy a koci oldalát kapta az erős áprilisi napfényt, mire a fiatal ur feláll s leveszi magáról a havelokot. Most látszik, hogy frakban van. Az éltebb ur kíváncsian nézi. Ugy öt percnyi halgatás után megszólal.)

Az éltes ur: Bocsanatot kérek öcsém-
uram, de rá ült a frakja szárnyára. Egészen
összegyűri.

A fiatal (felugrik): Igazán?... Köszö-
nöm szépen...

(Kis szünet).

Az éltes ur: Ezekkel a frakkokkal min-
dig így van az ember.

A fiatal: Ha meg bepakkolom, össze-
gyűrődik. Aztán Dombóváron nincs, aki ki-
vasalja, vasárnap...

Az éltes ur: Dombóvárra utazik?

A fiatal: Oda.

Az éltes ur: Én Zágrábba. Fél kettő-
kor ott leszek.

(Ujabb szünet).

A fiatal: Zágrábban kitűnő vasuti ven-
déglo van.

Az éltes ur: En azonnal a városba me-
gyek, különben ott enném. Ahányszor még
keresztül utaztam Zágrábon, mindig kitűnően
étkeztem a pályaudvaron. Ez a vendéglo jó
kezekben van.

A fiatal: Tényleg minden attól függ,
hogy ki vezeti. (Kis halgatás után). Most
két éve, hogy Zágrábban voltam.

Az éltes ur: Óh, azóta nagyon fejlődött.

A fiatal: Amikor én ott jártam, akkor
még a... (nem jut eszébe az utca neve.)
Két év, az nagy dolog egy fejlődő városnál.

Az éltes ur: Pesttel is úgy vagyunk.

A fiatal: Sok időre megy Zágrábba?

Az éltes ur: Nem én. Holnap már
visszajövök.

A fiatal: Üzleti ügy?

Az éltes ur: Nem. (Sóhaj.) Temetés.

(Tiszteletes csönd. Az éltes ur kinéz az ablakon, a fiatal meg félrehajtja a fejét és régi dolgokra gondol. A vonat nagy rohanással viszi őket.)

Az éltes ur: Egy nagyon jó barátom
halt meg, szegény. Iskolatársak voltunk,

A szövetség központi vezetősége áll a következő tagokból:

- a) elnök,
- b) három alelnök,
- c) ügyvezető alelnök,
- d) főszámvizsgáló,
- e) titkár,
- f) jegyző,
- g) két számvizsgáló,
- h) pénztárnok,
- i) ellenőr,
- k) hatvan választmányi tag és a kerületi csoportok elnökeiből.

A hatvan tagú választmányba mindenkor 12 hivatalnok, 12 altiszt, 12 szolga, 12 munkás és 12 egyéb alkalmazott választandó.

Már most bizonyos, hogy a hivatalnokok közül a becsületes és józan rész úgy fog irtózni az alamizsna-szövetségtől, mint a pestistől. Oda csak azok fognak belépni a hivatalnokok közül, akik elég együgyűek a Turtsányi-Breuer járszalagján vezetetni magukat. Tehát előre látható, hogy a szövetség 12 tagból álló tisztviselői kara csupa Turtsányi bakából fog kitelleni. A 12 választmányi hivatalnok-tag szintén.

Az altisztek és szolgák többsége, sajnos, teljesen szervezetlen és szertehúzó. Akik ezek közül a kartársaink közül céltudatosak, azok mértőföldnyire kerülnek ki azt a tájat, ahol a Turtsányi-Breuer cég titóite föl bűzös tanyáját. Hasonlóképpen áll a dolog az «egyéb alkalmazottakkal» is. Ilyenformán azután a 60 választmányi tag közül 48 olyan emberek állnak, akik drólbábuk az igazgatóság, illetve az igazgatóság lakáinak, Turtsányiéknak a kezében. Csupán a 12 választmányi munkástagban volna ellentálló erő és céltudat, de ezek elenyésző kisebbséget képeznek.

Hát a volnának még a kerületi csoportok elnökei, akik szintén tagjai a központi vezetőségnek. Hogy áll ezekkel a dolog? A kerületi csoportok vezetősége épp úgy van alkotva kamararendszer szerint, mint a központi vezetőség, azzal a különbséggel, hogy ott a választmány nem 60, hanem 30 tagból áll és az egyes kategóriák nem 12, hanem 6 választmányi tagot választanak. Tehát itt is dominál a kisebbség, a többség pedig el van nyomva. Itt is a Turtsányi-bakák számára van preparálva a talaj. Kerületi csoport összesen 52 van, az innen kiküldő 52 elnök mint a központi választ-

mány tagja csak szaporítja majd a Turtsányi gárdáját, úgy hogy legjobb esetben a központi választmány 124 tagja közül csupán a 12 munkásválasztmányi tagság jut az öntudatos, komoly elemeknek, a többi 112 választmányi tagság ellenben a Turtsányi-féle irányzat elemeiből kerül ki.

Világos mindebből, hogy úgy van megszövegezve az alapszabály-tervezet, hogy a Turtsányi-klikk jellemtelensége és strébersége melegágyat találjon a szövetségben, ellenben a százezernél több vasuti alkalmazott komoly és életbevágó érdekei onnan menthetlenül száműzve legyenek.

— Hát a közgyűlés? — kérdezhetné valaki. — Hiszen a közgyűlés hozhat komoly és céltudatos határozatokat és a vezetőség kénytelen azokat végrehajtani!

Hát ez tévedés, alapos tévedés. Az alapszabálytervezet olyan körmönfont módon van megcsinálva, hogy a közgyűlés nem egyéb dekorációnál, pusztá értéknélküli salangnál.

A közgyűlésen, vagy amint az alapszabálytervezet nevezi, országos gyűlésen tanácskozás és szavazati joggal bírnak:

- a) A választott tisztviselők közül, választmányi tagokból, a kerületi elnökökből álló központi vezetőség minden tagja,
- b) A kerületi csoportok által választott megbízottak.

A kerületi csoportok az országos gyűlésen minden 100 tag után egy, — tehát annyi megbízottat küldhetnek, ahányszor száz tagból a kerületi csoport áll s ezek megbízatása egy évre terjed.

A központi vezetőségnek 124 tagja van, tehát legalább 12,400 taggal kell a szövetségnek birni, hogy legalább ugyanannyi megbízott legyen jelen az országos gyűlésen, ahány a központi vezetőség tagja.

De ez még nem elég. Az alapszabály 15. § az országos gyűlés határozatképességét így állapítja meg:

Az országos gyűlés határozatképes, ha azon a szövetség taglétszámának egytizedrésze képviselve van. Határozatképtelenség esetén 30 napon belül újabb országos gyűlés hívandó össze, mely tekintet nélkül a képviselt szavazatok mennyiségére, határozatképes.

A taglétszám egytizedrészének a képviselése is elegendő, az újabb gyűlésen ennél kevesebb is a határozatképességhez. Tegyük föl az elképzelhető legjobb esetet, hogy az összes 100.000 vasutas tagja lesz a szövetségnek. Ezek összesen 1000 megbízottat választhatnak, de ezeknek egytizedrésze, 100 megbízott is elegendő arra, hogy az országos gyűlés határozatképes legyen. Ebben az esetben tehát 124 központi vezetőségi taggal szemben állana 100 megbízott. A 100.000 tag érdekét a kisebbség, a központi vezetőség önzését és hatalmi vágyát a többség képviseli.

Más, tisztességes egyesület közgyűlésén a vezetőségnek csak tanácskozási joga van, szavazati joga ellenben nincs. A Turtsányi-féle alávaló tákolmányban a központi vezetőség uralma örökön-örökre biztosítva van.

Van azután még egy biztosítéka annak, hogy a szövetség csak olyan irányban működhetik, ahogy a Turtsányi-Breuer-klikk és a mögötte álló igazgatóság akarja. Ha minden körmönfontosság dacára megtörténne az a csuda, hogy az országos gyűlés olyan határozatot hozna, amely a vasutasok érdekeit istápolja, amely tehát kellemetlen volna a klikknek és az igazgatóságnak, akkor egyszerűen nem hajtja végre a központi vezetőség.

Módot ad erre neki az alapszabálytervezet 14 §-ának következő rendelkezése:

«A központi vezetőség intézkedik a kerületi csoportok véleményeinek bekérése iránt, s határozatához arra nézve, hogy az elfogadott indítványok és megállapított kívánalmak megvalósítására a szövetség mily irányuléseket tegyen.»

Hahát véletlenül olyan határozatot találna hozni minden elővigyázati rendszabály dacára az országos gyűlés, amely kellemetlen, a központi vezetőségben domináló Turtsányi-klikk egész egyszerűen olyan «irányuléseket» tesz a megvalósítására, ami éppen az ellenkező eredményt éri el.

Az elmondottakból napnál világosan kiderül, hogy a tervezett vasutas-szövetség éppen az ellenkezőjét fogja és alkalmas elérni, mint a mi a becsületes szövetségnek hivatása volna.

Ez a szövetség nem azonos azzal, ami a vasutasok tízezreinek lelkében mint vágy és

aztán a minisztériumban is együtt dolgoztunk. Most harmadéve áthelyezték a zágrábi pénzügyigazgatósághoz. Maga kérte, mert a felesége odavaló lány volt.

A fiatal: Igen?

Az éltés ur: Most meg influenzába esett szegény és ez a mi korunkban nagyon komoly dolog. Kiment az utcára, recidivus lett, tüdőgyulladást kapott és meghalt. Pár nap alatt végzett vele a betegség.

A fiatal: Borzasztó.

Az éltés ur: Ma délután temetik. Én meg holnap délnél jövök vissza, estére már Pesten leszek. Tartozom szegénynek ezzel az uttal. Nagyon jó barátok voltunk.

A fiatal: Igazán különös az élet. Ha meggondolom, hogy én meg esküvőre megyek...

Az éltés ur: Esküvőre megy?

A fiatal: Igen az unokabátyám esküszik. De én még az esti vonattal visszamegyek.

Az éltés ur: Na lássa, milyen furcsa. Az egyik temetésre megy, a másik esküvőre. Ha az ember végigmenne a vonaton és mindenkitől megkérdezné, hogy hova utazik, csupa érdekes dolgot hallana. Én mindig azt mondom, hogy az utazás legtöbbször megoldása valami helyzetnek. Minden utazás

mögött egy kis történet rejlik, akár pörösködni megy az ember, akár temetésre, akár esküvőre. És azt hiszem, ezért tudnak idegen emberek vonaton egymással szóba állni. Minden «hová utazik»-nak megvan a maga kis históriája.

A fiatal: Ez igaz.

Az éltés ur (kis gondolkodás után): Szegény jó Endre.

A fiatal: Hát bizony, egyszer valamenynyien elmegyünk oda...

Az éltés ur: Habár, isten nyugosztalja, neki megváltás ez az eset. Szegény már majdnem egészen vak volt. A nyugdíját pedig még nem kapta volna egészen... És világéletében mindig nagyon szerencsétlen ember volt. A házasságában is...

A fiatal: Ah, a házasság... Az se mindig olyan vidám, mint az ember gondolná. Azért ne higgye, hogy én olyan pompásan fogok mulatni.

Az éltés ur: Miért?

A fiatal: Az unokabátyám az egész család ellenére házasodik. Az apja el sem megy az esküvőjére. Azt hiszem, nem lesz ott más a családból, mint én. Szomorú esküvő lesz...

Az éltés ur: Némelyik esküvő szomorubb, mint egy temetés.

A fiatal: Se a leány szülei nem akarják, se mi nem akarjuk. Ezer baj van. Pénz meg nincs. A fiúnak nincs diplomája és ha az ember egyszer már férj, akkor nem sok kedve van tanulni. Azt hiszem, tönkre fog menni szegény.

Az éltés ur: És nem birták lebeszélni?

A fiatal: Nem bír avval senkise. Önféjű gyerek. Én kitartok mellette, mert nagyon szeretem.

Az éltés ur: Az emberek nagyon keveset gondolkoznak, mielőtt megházasodnak. Lássa, ez az én szegény barátom, aki meghalt, az is nagyon szerencsétlenül járt. A felesége bizonyára nagyon örül, hogy megszabadul tőle. Egy ezredessel van viszonya és azt halom, hogy kivárják az özvegyi évet és aztán rögtön elveszi feleségül. Valóságos pokol volt az életük.

A fiatal: Hát bizony.

Az éltés ur: A hivatalban se sajnálják. Nem lehetett már semmire se használni és szegény még hozzá zsörtölődő, ideges ember is volt. Az otthoni baját alárendeltjeivel éreztette. Nem fog sirni ma délután senki.

remény él. Ez a szövetség csak kárt, anyagi és erkölcsi kárt fog hozni a vasutások nagy tömegének és anyagi haszna csak a Turtsányi-klikknek lesz belőle.

Ők, a Turtsányiak és Breuerék fognak élösködni ezen a szövetségen. Az egyik jól fizetett ügyvezető-alelnök, a másik busásan díjazott titkár lesz. Azonfelül olyan jó szolgálatot tettek az alamiznaszövetség nyélbeütésével a Máv. igazgatóságának és olyan alaposan elárulták a vasutasok legszentebb érdekeit, hogy a mi hátunkon fognak fölkapaszkodni a ranglétrán.

Ennek a csalásnak és árulásnak azonban a szervezett vasutasok felülni nem fognak. Ez az alamizna-szövetség nem kell sem testünknek, sem lelkünknek. Mi nem vagyunk hülyék, hogy állatok módjára engedjük magunkat befogni a Turtsányi-Breuer-klikk szekerébe. A szervezett vasutasok, elsősorban a vasuti munkások megvetéssel és haraggal utasítják el maguktól a szövetség ürügye alatt üzött szélhámoskodást.

Egyetlenegy őszinte, becsületes vasutas nem írja alá az alamizna-szövetségbe szóló belépési nyilatkozatot, egyetlenegy őszinte, becsületes vasutas sem szegődik a Turtsányiék elvtagadásának és szélhámosságának cinkostársául.

Köszönjük szépen, de nem kérünk abból a kotyvalékból, amit elibénk tálaltak.

*

Hogy mindenki tisztán lássa, hogy kinek a szolgálatában csinálják Turtsányi-Breuerék az alamizna-szövetséget és hogy kinek a szekerét tolják azok, akik felülnek Turtsányiéknek, kötelességünk kiemelni a következő tényeket.

A szövetség alapszabálytervezetét a *Máv. hivatalos lapjának* utolsó száma mellékletként közli. Együttal közöl két más mellékletet. Az egyiknek címe: «Utbaigazítás a szövetség megalakulása, illetve szervezése ügyében.» Ebben a Máv. igazgatósága utasítja a kerületi csoportok megalakítására az egyes kerületeket. Hivatalosan, akár csak egy igazgatósági rendeletben. Az utasítás alatt a következő sokatmondó megjegyzés áll: «A szövetséget érdeklő minden ügyben

A fiatal: Nem lesz szomorú temetés, mi?

Az éltés ur: Ugy nézem.

A fiatal: Az enyém meg nem lesz vigesküvő. Na lássa. (Közelebb húzódik az éltés urhoz.)

Az éltés ur: Ez már csak így van.

A fiatal: Önnek nincs oka irigyelni a frakkomat, én meg nem sok joggal sajnálom önt.

Az éltés ur: Bizony szegény Endrének jobb így.

A fiatal: És M. hály meg jobban tette volna, ha nem tette volna.

(A vonat megáll. Hallani, hogy valaki felkapaszkodott erre a kocsira. Mindketten a folyósó felé néznek.)

Az éltés ur: Nézze csak... öcsém-uram... zárja be ezt az ajtót, aztán huzzará a függönyt...

A fiatal: (hamar megteszi.)

Az éltés ur: Ugy... Köszönöm. Még be talál ide ülni valaki...

A fiatal: Pszt! Hallja? Elhelyezkedett a másik kupéban.

Az éltés ur: Hála istennek. Félttem, hogy bejön. Olyan jól megvagyunk így ketteskén...

felvilágosítást ad a központi szervező-bizottság, Budapest, VI., *Andrássy-ut 69. sz.* Hiszen mindenki tudja, hogy ez a cím a Vasuti és Hajózási Klub címe. A központi szervező-bizottság nem más, mint az igazgatóság.

A másik melléklet «Belépési nyilatkozat», amelynek aláírásával a vasutas eladja magát szőröstül-bőröstül.

Azt hisszük, elegendő volt erre a körülményre rámutatnunk, hogy a leghiszékenyebb is világosan lássa, hogy a szövetséggel a legdurvább becsapást készítik elő.

Senki se menjen lépre!

Óvakodjék mindenki a föllállított csapdától!

S Z E M L E.

BELFÖLD.

A nagy nap. Nagy napja lesz pénteken a fővárosi szervezett munkásoknak. Hatalmas, fenséges, mély erkölcsi értékű tüntetés lesz az ott az országháza előtt. Zárt sorokban, százezernyi munkás fog ott állani, néma figyelmeztetőül, hogy a nép a jogfosztottságot megunta és sürgősen erőiesen követeli legfelsőbb jogát: az általános titkos választójogot. A lelkesülésnek, az erőnek, az áldozatkészségnek óriási összegét képviseli a pénteki fölvonulás. Anyagi érdekeket, apró-cseprő hasznoskakat lábbal tipor az a nagy tömeg, csak hogy győzelemre juttassa igaz, nagy ügyét. És amely ügynek ilyen a tábor, amely ügyért ilyen tüzzel és lelkesedéssel küzdenek, annak az ügynek biztos a győzelme.

Százezer ember áll pénteken őrséget a nép joga mellett. És milliók lelke, szíve ott lesz velük. Az ő táborukban van a mivelt, a fejlődő Magyarország...

A prostituáltak. Az örömlégényei a vasutasoknak, akik büszkélkednek a gyalázataikkal és eldicsekednek vele, hogy bárkinek is készsággal árulják a szerelmüket, ha készpénzzel megfizet érte, azt vetik szemünkbe, hogy mi csukott sisakrostély mögött küzdünk és nem áruljuk el azoknak a nevét, akik velünk együtt dolgoznak és lapunkba írnak. Hát igaz. Mi névtelenül írunk. Mi ugyanis nem járultunk az igazgatóság elé, hogy adjon engedélyt az írásra. Mi nem kértünk egészségügyi bárcát, mi nem vagyunk hatóságilag engedélyezett harcosai a szebb jövőnek. Mi nem vetjük magunkat alá a felsőbbség cenzurájának. Mi nem csókoljuk azt a korbácsot, amelylyel végigvernek rajtunk. Amit mi teszünk, az a vasutasok érdekeit szolgálja. Azért nem borralaló jár ki, hanem üldöztetés. Akik velünk dolgoznak, azok a legjava az őszintén és becsületesen harcolóknak. És ezeket sohse fogjuk kiszolgáltatni az üldöztetésnek és rendszabályozásnak.

Igenis, amíg az örömlégények nyíltan, szabadon árulják olcsó pénzen a szerelmüket, mi vértézett és sisak mögött küzdünk az igazságért, a szabadságért, a jövőért.

Ki a legjobb családapa? Erre a kérdésre érdekes és tanulságos választ ad egy evangélikus pap, *Klaasen* hamburgi lelkész, aki a Hannoverben megtartott evangélikus-szociális értekezleten a következőket mondotta:

Nekünk lekipásztoroknak kötelességünk a munkásokat a szervezkedés szükségességére figyelmeztetnünk. A legjobb családapa a szervezett munkás. Azért óriási bünt követ el a polgári társadalom, ha elnyomja a munkások szervezkedését.

Ennek az ítéletnek minden szavához hozzájárulhatunk. Ajánlatos lesz minden munkásnak, a vasuti munkások mindegyikének is odátörekedni, hogy jó családapa, azaz szervezett ember legyen.

Valtozások a Mávnál. A magyar államvasutak összülése a napokban volt Vörös László miniszter elnöklete alatt a kereskedelemügyi miniszteriumban. Az ülésen részt vettek: Ludvig Gyula, a Máv. igazgatóságának elnöke, Marx János elnökhelyettes, Kotányi Zsigmond igazgató és még mások. Elhatározták, hogy a 60 évet betöltött tisztviselők közül 30—40-et nyugdíjaznak és néhány száz tisztviselőt előléptetnek.

Vasutasok sorsa. Két hírt is kaptunk gyors egymás tén olyan esetekről, amidőn vasuti alkalmazottak hivatásuk áldozatai lettek, szomorúan beigazolvva azt az általunk gyakran hangoztatott tényt, hogy a nehéz és felelősségteljes munkája a vasuti alkalmazottnak már azért is megérdemli az emberhez méltó megélhetés biztosítását, mert a vasutas minden pillanatban az életével játszik. A két szomorú eset a következő:

Szegedről írják: A *Vinkovcei* pályaudvaron déli időben, mikor a rendes tehervonat Bród felől kijár, az első váltókeresztelésnél átváltottak a váltók, a hibás váltóállítás következtében a 30—40 kocsiból álló kocsisor kisiklott. A kisiklás pillanatában Teleki György vonatvezető, szegedi ember, szokás szerint a kalauzkocsi ajtajában állott s a zökkenésre kibukott a vágányokra, úgy hogy a sorban következő kocsik átmentek testén és a fölismerhetetlenségig összedarabolták. A boldogtalan ember, ki hosszú évek során szolgálta hűséggel az államvasutat, özvegyet hagyott hátra, kit a megrendítő csapás anynyira levert, hogy a megörléstől féltik.

A másik eset a fővárosban történt. A kőbányai felső pályaudvaron a napokban tolatás közben Deák László kocsitoló két kocsi ütközje közé került. Deák a fején és a karján súlyos sérülést szenvedett. A mentők bevitték a Rókus-kórházba.

Ez a két gyászos eset csak buzdítás lehet az összes vasutasoknak arra, hogy szervezkedjenek, mert a szervezkedés révén egyrészt kellő balesetbiztosítást, másrészt emberséges megélhetést vívhatnak ki.

Az államvasutak ügymenetének egyszerűsítése. Vörös László kereskedelemügyi miniszter behatóan foglalkozik a magyar kir. Államvasutak ügymenetének egyszerűsítésével és gyorsításával. A miniszter ebben a kérdésben egy félhivatalos jelentés szerint most rendeletet intézett az igazgatósághoz, amelyben utal az idők során elhatalmasodott ama gyakorlatnak a következményeire, hogy a *felsőbb államvasuti fórumok az alsóbbak hatáskörét* szabályellenesen mindegyre növekvő mértékben *magukhoz vonták*. Meggyőződése a miniszternek, hogy az államvasuti igazgatás fokozott mérvben mozgékonyvá válnék azon egyszerű és haladéktalanul keresztülvihető intézkedéssel, ha minden egyes szervezeti fokozat eredeti hatásköre visszaállítatik. Ily módon a személyes felelősség érvényesítésével úgy az igazgatás menete, mint a végrehajtási szolgálat ellátása nyer gyorsaságban, egyszerűségben és ami fő: az ügyek érdemi elintézésének a tökéletességében is.

Ezzel elesik a kétszeres, néha többszörös munka, melylyel az alsóbb igazgatási fokon javaslattelev és viszont ennek felsőbb fokig való elintézése a mai állapot mellett jár és amely nemcsak a felelőséget csökkenti, hanem a végrehajtást is nem ritkán hónapokig késlelteti.

Elodázhatatlanul szükségesnek tartja tehát a miniszter, hogy a fennálló ügyrendi utasítások tüzetes átvizsgálása alapján *megállapíttassanak az üzletvezetőségeket, forgalmi és állomási főnökségeket, fűtőházakat, műhelyeket és osztálymérnökségeket megillető hatáskörök*, elrendelvé egyúttal, hogy az illető ügyek haladéktalanul az illetékes hatáskörbe uialtassanak. Azonfelül kijelöltetni kívánja azokat az ügyeket, amelyek tekintet nélkül a ma érvényes ügyrendekre, valamely alsóbb fokozat körébe aggály nélkül átengedhetők és ebben a részben különös súlyt fektet a miniszter a műszaki szolgálat lehető

nagymérvű decentralizálására. A miniszter rendelkezése következtében az iratváltások kettős sorozata két, sőt több fokon úgy fel-, mint lefelé számos nagyterjedelmű ügycsoportra nézve elesvén, jelen-tékenv számu munkaerő szabadul fel és így a létszámi ugy az igazgatóságban, valamint az üzletveze-tőségek központjában nem csekély mértékben csökkenthető. Az ily módon a központokból kihe-lyezhető erőket a miniszter oly szolgálati beosztásban kívánja alkalmazni, amely mellett a végrehajtó szolgálat érdekei is kielégítést nyernek. Ehhez képest az illetők az intenzívebb forgalmu vonalak nagyobb állomásaira osztandók be, hogy ott a pihenési idő rendezése folytán szükséges létszám-emelés is részben megtörténjék.

«Éljen a nemzeti érdek, éljen a kapita-lizmus.» Ezzel a címmel olvassuk a *Nép-szavában* a következőket:

Ha eddigelé nem ez volt a jelszavunk, ezután bizonyára ez lesz. Mától fogva. Mert ma jelent meg a «Hazánk» című és igaz-mondásáról meg bölcsességéről általánosan ismert lapban egy (B. B.) jegyű urnak jeles vezércikke, mely megtanít bennünket arra, hogy két dolog van, amelyért a munkásnak élni, lelkesedni és meghalni érdemes. És ez a két dolog: a *nemzeti érdek és a kapita-lizmus*.

Az történet, hogy Vörös László kereske-delmi miniszter minapi rendeletében kimon-dotta azt az elvet, hogy az államvasutak munkásait üzemredukció miatt elbocsájtani nem szabad, hanem ilyenkor a munkaidőt kell leszállítani. Hát a miniszteri rendeletnek ettől a pontjától igen megvadult ama ne-vezetes ujság jeles vezércikkirója. Azt mondja róla: «Bátor iniciativa, mondha-tom. Elszánt, sőt vakmerő». Azután kisüti, hogy «ha a munkások megtartását üzem-redukció esetén is kötelezővé tennők, ez több téren az ipari versenyt lehetetlenné tenné... Már pedig a versenyképesség *nemzeti érdek*... Ennélfogva a szabad ver-seny esélyeinek kitett *magánüzemekbe* a Vö-rös-féle reformot bevezetni nem lehet... De hogyan adhat példát az állam egy olyan elv beváltásával, melyet az iparos társada-lom sehol a világon nem követelhet?»

Hát jó napot (B. B.) ur, vagy egyszerű-ben bábé, azaz még egyszerűbben: tisztelt politikai és közgazdasági ártatlan kisded! De hogy kibökenti néha az ilyen kedves k'csike az egyszerű, nagy igazságokat!

Elsőben is remekül jellemzi a polgári társadalom munkásbarát fölfogását; azt a pol-gári társadalomét, amely természetesnek tartja, hogy a szent versenyképesség érde-kében a munkások ezrei bármikor kidobas-sanak az utcára és beletaszittassanak a mun-kanélküliség nyomoruságába. Mellékesen persze az is természetes, hogy az állami és megyei hivatalok, a részvénytársasági, bank, vasuti és postai büroók alkalmazottjai, szó-val a kapitalista-nacionalista társadalom tá-mogatói, munkaredukció esetén nyugodtan piszkálják körmeiket és háborítatlanul él-veznék fizetésüket.

Azután meg *nemzeti* érdeknek mondja a versenyképességet, amely megkívánja, hogy a munkásokat bármikor ki lehessen taszítani a nyomorba és megsemmisülésbe. Végül pedig kisüti, hogy a «*magánüzemekbe*» a Vörös-féle reformot bevezetni nem lehet.

Hiszen nem tagadjuk, megható az a nai-vitás, amelylyel a kedves kis bábé ezeket az igazságokat napfényre hozza. Így mondja ki a hátulgombolós gyerek a legszörnyűbb igazságokat a legártatlanabb ábrázattal. Az egész világ tudja, hogy a papa csókolódzni szokott a madmazellel, de az egész világ megrökönyödik, mikor ezt a valóságot a kis publi kipattantja. — Igen, igen, a közgazda-ság ábcései is tudják, hogy a verseny sza-badsága, tehát a munkások kizsákmányolá-sának és kidobásának szabadsága is nemzeti érdek; minden józaneszű ember tudja, hogy a szabadversenyen alapuló magánüzemekben — tehát a kapitalisztikus termelés mellett — a munkások leglényegesebb érdekeit tisztára

lehetetlen megvédeni. De mégis megrökö-nyítólag hatnak ezek az igazságok, mikor egy bábé, egy politikai és közgazdasági kisded ilyen ártatlan naivitással szalasztja ki őket a száján.

Azonban reméljük, hogy mindazok, akik elolvassák a Hazánk mai vezércikkét, (saj-nos nem sokan lesznek ilyen halandók!) meg fogják érteni, hogy miért tartjuk mi ellentétnek a munkásosztály érdekét az ugynevezett «nemzeti» érdekekkel és miért küz-dünk mi a kapitalizmus ellen. Talán még maga a kedves bábé is meg fogja érteni. És talán azt fogja magában gondolni: «Hát igazán bolondok volnának a munkások, ha lelkesednének az ilyen «nemzeti» érdekért és ha nem gyűlölnék s nem üldöznék a kapitalizmust!»

KÜLFÖLD.

A nyolcórás munkanap hódítása. Az új francia bányatörvény főbb rendelkezései a következők: 1. §. Jelen törvény kihirdetése után 6 hónap múlva (vagyis 1906 január 2-től kezdve) a kőszénbányákban földalatt alkalmazott fejtők munkaidéje 9 óránál to-vább nem tarthat; ezen időtartam a legutolsó munkásnak a tárnába való menetelétől a legelső munkásnak a tárnából való kijöve-teléig számítandó. Két évvel ezután (tehát 1908 január 2-től kezdve) a munkaidő 8½ órára, ismét két év múlva (1910 január 2.) 8 órára szállítatik le. 2. §. Amennyiben a munkarend munkaközi szüneteket állapít meg, ezek a munkaidőhöz számítandók. 3. §. Az 1. §. határozmányai alól kivételeket engedélyezhet a bányaiügyi nagytanács véle-ményére a közmunkaügyi miniszter oly bá-nyákra vonatkozólag, ahol egyébként technikai vagy gazdasági okokból a termelés veszé-lyeztetve volna. A 4. §. két hónapra terjedő kivételek engedélyezéséről szól baleseteknél, biztonsági rendszabályok foganatosításánál, alkalmoszerű kérelmeknél és helyi szokások-nál, amennyiben ezekre nézve a bányatulaj-donos és munkásai között megegyezés tör-tént. Fenyegető veszély esetében a vállalkozó maga határozza el a munkaidő meghosszab-bítását. 5. §. A törvény elleni kihágásokat a bányafelügyelők és ellenőrök jegyzőkönyvileg állapítják meg. A törvény 6—8. §-ai a bünt-ető rendelkezéseket tartalmazzák. A bünte-tések 5—15 frankig emelkedhetnek, minden munkás után külön kiszabva legfeljebb 500 frankig, visszaesés esetében 2000 frankig.

Az osztrák vasutállamosítás. Szeptember 15-én indulnak meg az osztrák kormány és a Nordbahn között az utóbbi társaság vo-nalainak megváltása dolgában a tárgyalások. Bár az osztrák kormány a társaság birtoká-ban lévő szénbányákat is államosítani akarta, a követelt nagy vételár miatt azonban erről a szándékáról lemondott és csak a vasuti vonalak megváltását tervezi. Amint a tár-gyalások ezzel a vasutállamosításra vezet-tek, megkezdik az osztrák-magyar állam-vasutállamosítás és a Nordwestbahn államosí-tására vonatkozó tárgyalásokat is.

A vasuti munkások kimerülése.

Angliát nagygyá és hatalmassá nem any-nyira politikusainak bölcsesége, mint inkább népének egészséges volta tette. *Napjainkban az az állam leghatalmasabb, amelynek népe legegészségesebb*, tehát egyuttal legmunka-bíróbb is. Ha Magyarországot a virágzásnak magas fokára akarjuk emelni, minden törek-vésünknek oda kell irányulnia, hogy népe minél egészségesebb és munkaképesebb legyen.

A tudósabb és szélesebb látókörű orvosok előtt már tisztán áll a jövőnek képe. Az orvosságoknak gyógyító hatásába vetett hit és bizalom lassankint meginog és a jövőd-kor orvostudományának nem is annyira az lesz a hivatása, hogy a már megbetegedett

embereket gyógyítsa, hanem az, hogy az embereket a megbetegedésnek veszedelmétől megóvjá. Ugy hívják ezt az orvosok, hogy «prophylaxis» (olvasd: profilaksisz). A pro-phylaxis tudománya megtanít bennünket arra, hogyan védekezhünk a legtöbb siker re-ményével a bennünket folyton fenyegető be-telegek ellen. Megtanít bennünket arra, hogyan éljünk, mit együnk, mit igyunk, hogyan ruházkodjunk, milyen legyen a la-kásunk és hogy mit és mennyit dolgozzunk? Szóval, aki helyesen és okszerűen akar vé-dekezni a betegségek ellen, annak ismernie kell a közegészségügy követelményeit, tör-vényeit.

Aki pedig ezen törvényeket ismeri, annak tudnia kell, hogy az embernek ellentállási képességét semmi sem csökkenti, meríti ki oly nagy mértékben és semmi sem gyengíti le annyira a szervezetnek erejét, mint a mértéken túl való munka.

Azt kértem, hol van az a munkás, akinek terheesebb igát kell hordania, mint a vasuti munkásoknak? Ha látom őket, megesik a szívem rajtok, hiszen valóban sokszor em-be fölötti az a teher, amely vállait nyomja. Egyáltalán nem csudálom, hogy átlag olyan rövid életűek, hogy annyi a beteg és sá-padt képű közöttük! Ha rakásra pusztulnak is, ki törődik velük? És ki bánja, ha járvá-nyos betegségek idején úgy hullanak, mint a legyek, mikor az első őszi szellő éri őket. Hiszen maga a hivatásuk is olyan termé-szetű, hogy a fertőző betegségeknek állan-dóan ki vannak téve. Hátha még mint orvos meggondolom, hogy kimerült testők úgy szivja magába a fertőző bacillusokat, a fer-tőzésnek mérgét, mint a száraz talaj a nyári esőt!

Nem szabad tovább tétleneknek mara-d-nunk és nem szabad tovább túrnunk, hogy a vasuti munkások agyon legyenek csigázva a sok munkától. Elsőrangú állami érdek, hogy a munkások egészsége megőriztessék, mert hiszen, ha szervezetük elgyengül, nem csak ők válnak időnek előtte munkaképte-le-nekké, hanem utódaik is már gyenge testtel és kisebb ellentállási képességgel születnek és bőséges aratást tart közöttük a halál.

Ki hallott már olyan örületes dolgot, hogy a munkás egyhuzamban 24 órai szolgálatot teljesítsen? Hiszen az ilyesmi, ha hosszabb ideig tart, tönkretenné még egy elefántnak egészségét is. Pedig a Mávnál a kocsiolók a legtöbb helyen 24 óráig folyton munkában vannak. Erre persze a hozzá nem értő laikus ember az feleli, hogy hiszen aztán 24 órai pihenő következik, tehát ez nem lehet olyan nagyon veszélyes. Aki ilyesmit állít, ha talán nem is rosszindulatu, de kétségkívül rend-kívül tudatlan a közegészség legelemibb kérdéseiben is. Ne hagyjuk figyelmen kívül azt se, hogy a kocsiolók munkája nemcsak igen fárasztó, de nagy mértékben veszedel-mes is. Aki 24 óráig egyhuzamban dolgozik, annak az idegrendszere már úgy kifárad és annyira kimerül, hogy teljesen képtelen fi-gyelmét egy pontra irányítani. A munkája nem tudatos, hanem csak gépies munka. És ez a legfőbb oka annak, hogy az elgázolá-sok jóformán napirenden vannak. És akit elgázol a gép, az fájdalom, nemcsak maga pusztul el, hanem romlásnak indul egész családjának existenciája is.

Az egész művelt világnak munkásai sikra szállanak a munkaidőnek leszállításáért. Ki hinné, hogy éppen a magyar vasuti mun-kások nyugosznak bele sorsukba, amely e tekintetben rosszabb, mint az igavonó ba-romé? Én bízom benne, hogy minden tör-vényes eszközt meg fognak ragadni, hogy a munkaidő leszállítását kiküzdjék. Ezt annyi-val is inkább megtehetik, mert követelésök jogos és a Máv.-nak nem lehet célja, hogy a túlhosszu munkaidő folytán egy egész ge-neráció degenerálódjék, azaz magyarul: el-satnyuljon.

Mélyen elszomorodva olvasom a hozzám érkező panaszokat, hogy a raktári munká-sok reggeli 6 órától éjjeli 11—12, sőt éjjeli

utáni 2 óráig, tehát átlag naponként 18—20 órát dolgoznak. Megdöbbenve kérdelem, hát ezek a boldogtalanok tulajdonképpen mikor élnek emberi módra, mikor érintkeznek családjukkal és mikor pihenik ki szörnyű fáradalmaikat? Hiszen ilyen munkát még a gályarabnak sem kell végeznie.

Azt a valóban hihetetlen dolgot is hallom, hogy az aradi üzletvezetőség területén a raktári munkások szolgálati ideje 36 óra és utána 12 óra szabad idő következik, de ez a szabad idő majdnem mindig éjjelre esik. És még akad vakmerő ember, aki azt állítja, hogy kulturálmunkás vagyunk! Kultúrállamban a munkások erejének ilyen kiaknázása és a nép széles rétegei testének ilyen kizsárolása teljesen ki van zárva.

Igaz, hogy szociális irányú törvények tekintetében olyan hátramaradtak vagyunk, mintha Magyarország nem Europa kellő közepén, hanem Ázsiában volna, mégis azt el kell ismernünk, hogy a vásárnapi munkaszünetről már van törvényünk, csak gondoskodni kellene annak minden irányban való pontos és kiméletlen végrehajtásáról. De ki ellenőrzi azt, hogy a fűtőházi, raktári és állomási munkásoknak van-e vásárnapi szünetük, vagy nincs-e? Ezekre nézve a vásárnapi munkaszünet egyes helyeken teljesen ismeretlen fogalom. Pihennek, ha megbetegesznek és majd pihennek amugy is eleget, ha — meghalnak.

Aki ismeri azt a felelősségteljes munkát, amelyet a mozdonyvezetők, fűtők és kalauzok végeznek, meg fog rémülni, ha azt hallja, hogy ezek az emberek egy hónapban átlag 440 órai szolgálatot teljesítenek. Valóban Isten csudája, hogy naponként nem olvasunk rémhíreket vasuti katasztrófákról. A mozdonyvezető tehát átlag napi 15 órai munkát végez, még pedig álló helyzetben!

Hiszen ezek a velem közlött dolgok kölsággal rémmesékbe illenek. Ezek nemcsak hogy ellenkeznek a közegészséggel, de embertelenek is.

Mi nem irgalmat, kegyelmet vagy szánezést kérünk a Máv. vezetőségtől, hanem a vasutasok emberi jogainak tiszteletben tartását. Követeljük a munkaidőnek leszállítását, de ha a Máv.-ot erre békés eszközökkel szorítani nem tudnók, akkor orvostársaimmal együtt a legszélesebb körű agitációt fogjuk megindítani oly célból, hogy a vasutasokat orvosi szempontból statisztikai adatokkal felvilágosítsuk arról, hogy miféle hátrányokkal jár egészségi és nemzetgazdasági szempontból a túl hosszú munkaidő. Majd, ha a vasutasok teljes meztelenségében ismerni fogják az elszomorító valóságot, akkor nem fogják nyugodtan és egykedvűen tűrni, hogy testük épsége állandó veszedelemben forogjon!

Dr. Bród Miksa.

Az örömlények.

— A «patkányok» válasza. —

Amikor *Turtsányi Pál* és *Breuer Ferenc*, akkor még állásuktól fölfüggesztett hivatalnokok, kiadták lapjukat, a *Vasutasok Lapját*, megmondottuk, hogy nem bizunk ezekben a zsirondistákban, mert csak arra tartjuk alkalmasoknak őket, hogy cserben hagyják elveiket, elárulják a vasutasok érdekeit és azok ellen forduljanak, akik őszintén és komolyan küzdenek a nagy vasutas tábor legszentebb érdekeiért és szebb jövőjéért.

Amit akkor megjósoltunk, az soira bekövetkezett. A zsirondistákból *bérencek* lettek, *örömlények*, akik annak állanak rendelkezésére, aki megfizeti őket. Lapjuk megszűnt politikai lap lenni — a felsőbbség óhajára. Megszűnt független lap lenni, a kiadók és szerkesztők anyagi haszna kedvéért és lecsülyedt a szenny és piszok olyan mély fokára, hogy hozzá képest a Keleti Ó. Lajos la-ja még valóságos kincsháza a tisztaságnak és tisztességnek.

Maguk a főzsirondisták pedig az erkölcsi züllés lejtőjén egyre mélyebben süllyedtek, úgy hogy ma már minden tisztességes ember messze kikerüli őket, mint a veszedelmes bujakkorral fekélyezettéket szokás kerülni.

Zsoldjában állanak a felsőbbbségüknek, megrendelésre innak és cselekszenek, kellő díjazás ellenében vásárt csapnak nem csak a saját lelkiismeretükből, hanem a nagy vasutas-sereg minden érdekéből. A sok panasz, a sok óhaj, a sok remény, amely a 80.000-nyi vasutas lelkét-szívét eltölti, csak arra jó, hogy csak a bérencek hasznát sajtoljanak ki belőle.

Utjukban állunk azonban mi, a szervezett vasutasok. A mi önzetlen munkánk akadály a az ő gaz seftelésüknek. A mi fölvilágosító munkánk akadály a az ő elárulásuknak. A vasutasok jövője érdekében kifejtett céltudatos tevékenységünk elvonja a talajt az ő működésük alól, amelynek célja: guzsba kötve, ellentállás nélkül kiszolgáltatni a vasutasokat a további kizsákmányolásnak és elnyomatásnak.

Ezért feneketlen gyűlölettel agyarkordnak ellenünk. Mint a porázról fölszabadított véredek, száguldanak a nyomunkban. Piszkos tájtékját tehetetlen dühüknek öntik ki ellenünk, azzal a sárral dobálnak meg bennünket, amelyben hemperegnek és olyan jól érzik magukat.

Főként amióta a szövetség cégére alatt szándékoznak a vasutasokat megnyergelni és rut tervük dugába dőlt, mert mi lerántottuk gonosz üzelmekről a leplet, azóta nem ismer határt veszekedett dühük. Egy pohár vízbe fojtának bennünket, ha lehetne. Orozva mérgeznének meg minket, ha módjukban állana.

Mivel pedig más eszköz nem áll rendelkezésükre, lapjukban öntik ki a mérges tájtékjukat. Így a «Vasutasok Lapja» utolsó számában «A patkányok» fölirással dühöngenek ellenünk. A cikk alá a «Rattler» ékes kutyanev van írva, de mi a köpködésbe napvilágra lépő delirium tremens révén ráismerünk a szerzőre, a zsirondista örömlények látható fejére és ordító torkára.

Magunkat piszkolnók be, ha «védekezni» akarnánk az örömlények piszkolódásai ellen. Mi és velünk együtt minden tisztességes ember csak gunyakacajjal fogadja a kibérelt lekiismeretük rugkapálódzását. Sőt ellenkezőleg, leszögezzük a Vasutasok Lapja gennyesszellemi termékét. Alább közöljük belőle szemelvényben a legmulatságosabb és legjellemzőbb részeket:

... Vannak ugyanis emberek, a kik nem rendelkeznek azokkal a szellemi tulajdonságokkal, hogy a köznek hasznára lehetnének. Még fizikai munkára sem alkalmasak, tehát egy más módot keresnek maguknak a megélhetésre. A foglalkozás ürügye alatt betolakodnak bizonyos munkakörökbe, magukkal hozva néhány hangzatos jelszót, a melylyel a tisztességes és józan embereket félrevezetik. Ez mind alattomban történik és a munkaadó egyszerre csak azon veszi észre magát, hogy a legszorgalmasabb emberei munkakerülőkkel válnak. Ha azután rájön ennek a jelenségnek indító okára és a felbujtót eltávolítja munkásai köréből, rendszeren már meddő munkát végez, mert embereinek egész gondolat- és kedélyvilága meg van fertőzve.

Az elbocsátott léhiltőnek pedig csak ez volt a célja. Most már nem kell neki tovább dolgoznia. Átvedlik mártírrá és népvézérré. Mint ilyen azután munka nélkül és gondtalanul élhet másoknak ostobaságából...

... Az a láрма, amit ezek a sötétben bujkáló patkányok most az ő bádogbástyájuk mögött csinálnak, nem a munkások érdekében történik, hanem azért, mert megingott a talaj a lábuk alatt. Attól tartanak, hogy az ő jámbor fejős tehenük — a munkás — nem adja le ezentul a tejet az ő számukra.

Ezért nem kell nekik semmi áron a Vasutasok Szövetsége...

Ettől ijedtek meg azok az ismeretlen népboldogítók és megnyilatkozott bennük az egykori számár

okoskodása, hogy a rózsánál mégis csak jobb a bogáncs.

Alattomos agyarkadással most már azzal bujto-gatják vasuti munkásainkat, hogy ők a szövetségben nincsenek kellő arányban képviselve...

... A vasuti munkásoknak és egyéb alkalmazottaknak meg vannak az ő természetes és képzettségüknek fogva hivatott képviselői, a kik az ő érdekeikért már sikra szállottak, azokat ismerik és önzetlenebbül fogják ezután is képviselni, mint azt ez az ismeretlen társaság akarná, vagy képes volna...

Igy és hasonló hangon folyik tovább az örömlények mosdatlan káromkodása. Bennünket hidegen hagy ez a mérges kifakadás. Törődik a hold vele, ha a többi «rattler» megugatja? Marad nyoma a tiszta forráson, ha a bűdös banka árnyéka rá esik?

Csupán mert kötelességünk a közérdeket szolgálni, mutatjuk be az alábbiakban a V. L. szerkesztőnek, *Turtsányi Pálnak* és *Breuer-Barabás Ferencnek* az arcképét. Sokat lehet belőle tanulni, nevezetesen azt is, hogy milyen súlyt érdemel a szavuk és a cselekedetük.

Az egyik *Turtsányi*, szellemileg és lelki-leg teljesen elhanyagolt, az iszákosságnak rabul esett szerencsétlen ember. Törzsvendége a külvárosok minden lebujának, ott hánytorgat éjjel-nappal. A múlt évi sztrájk alatt öblös szája juttatott neki szerepet. Azóta tőkét kovácsolt csapszéki ékesszólásából. A mártíromságot *Breuer-Barabás* Ferencel együtt alaposan kamatoztatta. A januári választásoknál eleinte néppárti jelölt akart lenni, de miután a néppártnak ez a piszkos falat nem izlett, fölcsapott ő, az antiszemita, persze jó pénzért, a zsidó Vázsonyi kortesévé. Jegyzője a Konzumnak és mint ilyen 100 korona havifizetést huz — semmiért. Amióta hivatalába visszahelyezték, valóságos művészettel nyalja Vörösnek, Ludvighnak, Marxnak a talpát. Folyton ott lóg a kereskedelmi miniszter frakkjának a szárnyai alatt. Lakája az igazgatóságnak, amelynek a megbízásából üzi szélhámosságát a szövetség cégére alatt, hogy fölfelé kapaszkodhasson és amellet dus fizetésért ügyvezető alelnök vagy szerkesztő legyen a szövetségénél.

Hasonszörű legényke, csak ha lehet még rondább, a másik, *Breuer-Barabás* Ferenc. A legpiszkosabb seftelője a világnak. Ismeretes az a jellemtelen viselkedés, amit a Bánffy-féle segélybizottságnál tanusított. Föltoalta magát a bizottság jegyzőjéül, havi 100 K fizetésért. Önkényesen, bizonyára nem önzetlennel osztotta ki a s gelyeket. Saját magának 600—800 koronát „szavazott” meg. És hogy teljes legyen a sor, elment a „nemzetközies”-hez is pumpolni és azoktól is zsebre-vágott jelen ékeny summát. A választások latl Barabás-Breuer ujpárti programmal akart fölépni, de neki is savanyu lett a szőlő. Akkor azután a Vázsonyi kortesiródájába csempészte be magát, hogy a demokratákat is megfjhesse. Azonkívül fizetett munkatársai a Független Magyarországnak és a Polgárnak. Most, hogy visszajutott hivatalába, a Konzumnál szeretne havi 100 K-ért visszatérítési előadó és a szövetségénél titkárr lenni.

Hogy milyen alaposan érti a seftelést és hogy milyen jövedelmező volt a mártíromsága, kitűnik a következőkből. A múlt évi sztrájk előtt mind a kettő, *Turtsányi* és *Breuer* nyak el volt adósodva. Fizetésük csontig le volt foglalva. Mozogni sem tudtak végrehajtásoktól és árverésektől. Másfél évi «mártíromság» után pedig nem csak hogy kifizették az adósságaikat, hanem tete-mes «meg akarított pénzcsekjük» is van. Most pedig a legjobb uton vannak, hogy kapitalistákka legyenek. Az elvfeadás, a kartársak érdekeinek az elárulása, úgy látszik, jó üzlet.

A hivatalnokok óriási többsége megvetéssel és gyűlölettel látja azt a megdöbbenő tény-t, hogy a Máv. igazgatósága ezeket az erkölcsi-leg ütött-kopott embereket akarja a nyakukra ültetni. Az ő szereplésük valósággal

fizikai undort kelt minden körben és az igazgatóság pedig csak saját magát piszkolja be, amikor ezeket használja föl eszközül.

Mi pedig szívesen vagyunk «patkányok», ha ezek az örömlények — emberek.

A munkások aggkori ellátása.

Ha az ember a különféle magasrangú katonatisztek és polgári tisztviselőket látja, kiket az állam bizonyos szolgálati esztendő lejárta után, magas fizetések meghagyása mellett küld nyugalmába, önkéntelenül átvillan a gondolat agyán, hogy miért nem élhet a munkásember is egy munkában töltött hosszú élet alkonyatán gond nélkül nyugalmában. A modern ipar hamar elcsigázza a munkást és a legtöbb még életének a derekán válik munkaképtelenné. De az a társadalom, amelynek a javakat termelte a proletár addig, míg munkaképes volt, nem gondoskodik róla munkaképtelensége idejére.

Ott is, ahol már vannak törvényes intézkedések a munkások aggkori biztosítására, ez az ellátás inkább az alamizsna jellegével bír, mint a nyugalmas ellátásával.

Magyarországon e tekintetben még egyáltalán semmiféle törvényes intézkedés nincsen; csak a nyomdászok segélyező-egyesületének van rokkant- és aggkori biztosítása.

Ausztriában szintén nincsen aggkori biztosítás, csupán a bányászok társadalmi segélyezik a megöregedett és munkaképtelen tagokat.

Németország az egyedüli állam, ahol kötelezőleg tervszerű munkásbiztosítás van, munkaképtelenség esetére. De ez is még nagyon szármalmas képet nyújt a munkások ellátásáról. 1898-ban a rokkantak járadéka 130, az aggoké 140 márka volt. (Egy márka 1.20 K.) Az 1899 július 13-iki törvény némi javulást hozott, de még az új törvény sem védi meg a járadék-élvezőket a létfenntartás gondjaitól.

Ezen új törvény szerint a kötelező biztosításnak alá vannak vetve a 16-ik életév betöltése után: 1. Cselédek. 2. Minden az iparban, a mezőgazdaságnál és a háztartásban foglalkoztatott munkások, segédek és tanoncok. 3. A kereskedősegédek és ipari üzemek tisztviselői, amennyiben fizetésük a 2000 márkát meg nem haladja. 4. A tengeri hajók legénysége és 5. a dohány- és textiliparban foglalkoztatott otthoni munkások, (házi-iparosok). A szövetségintézet ezenkívül biztosításra kötelezettnek nyilváníthatja azon önálló iparosokat, akik rendszerint segéd-személyzet nélkül dolgoznak.

A rokkant-járadékot élvezheti azon egyén, aki már 200 héten át biztosítva van és állandóan munkaképtelen. Aggkori járadékot az kaphat, aki a 70-ik életévét betöltötte és legalább 1200 héten át biztosítva volt. A járadékok a befizetések nagysága szerint lesznek megszabva.

Olaszországban az 1898 július 17-iki törvény értelmében van általános önkéntes biztosítás rokkantság esetére. A biztosítottak évenként 6—96 koronát fizetnek az állami pénztárba és ennek ellenében 5 évi biztosítás után rokkantsági, a 60-ik életév betöltése után aggkori járadékot kapnak a befizetések nagysága szerint. A járadékokhoz évenként 12 K-val járul hozzá az állam.

Franciaországban szintén önkéntes biztosítás van az 1850-ik és 1886-iki törvények értelmében. De nagyon kevesen vesznek részt ezen önkéntes biztosításban. 1896-ban 9 és fél millió bér munkás közül csak 66,294 volt biztosítva, összesen 200,000 tagja volt a biztosításnak, 38 millió lakos közül.

A járadék legalább 50 éves egyéneknek fizetetik és legfeljebb 1200 K-t tesz ki. A járadék egy ötödét az állam adja. Bányászok és tengerészek részére 1881, illetőleg 1884. óta kötelező a biztosítás.

Belgiumban természetesen nincs kötelező aggkori biztosítás, az ilyesmi nem fér össze

szé a klerikális uralommal, némi önkéntes biztosítás van csupán, melybe 1898-ban összesen 180,000 befizetés történt, ezenkívül vannak magánbiztosítások.

Angliában szintén nincs kötelező biztosítás, aki biztosítani akarja magát, beiratkozik az állam által garantált járadék-intézetekbe vagy a szakszervezetekbe. A szakszervezetekben azonban csak mintegy tíz százaléka a munkásoknak van munkaképtelenség esetére biztosítva. Ennek a következménye, hogy a szegényházak túl vannak tömve ipari munkásokkal.

Az állam beavatkozása ellen azonban kapálódznak a liberálisok és a csak szakszerveleti (politikailag nem szervezett) munkások.

Svédországban és Norvégiában évtizedek óta követelik a szakszervezetek és a szociáldemokrata-párt a rokkant- és aggkori biztosítást, de még mindeztideig nincsen.

Dániában szintén nincs biztosítás, csupán csak a 60 éven felüliek esetleges segélyezése, ami egyenlő a szegényházzal.

Finnországban 1892. óta az összes bér munkások részére önkéntes biztosító-pénztár van, melynek szolgálmányait, szervezetét és igazgatását a törvény szabályozza.

Látjuk tehát, hogy a «civilizált» államok mily fényesen gondoskodnak az elaggott és munkaképtelenné vált munkásokról. A csekély járadékok — ahol van is részükre biztosítás — nem elegendők még a legszükségesebb élelmiszerek fedezésére sem és a munkában megöszült proletár öreg napjaira a nyilvános jótékonyasághoz kénytelen fordulni, hogy életét tengethesse.

Tudjuk, hogy még nagy munkát kell végeznünk ezen a téren, amíg elérjük azt, hogy a munkásember gond nélkül, nyugalmas jövőnek nézhet elébe; tudjuk azonban azt is, hogy ez a kérdés is csak akkor lesz végleg rendezve, ha a mai társadalmat a szocialista-társadalom váltja fel, melyben a munkás ellátása nemcsak a munkaképtelenség esetére, de a munka idejére is más elvek szerint fog végbemenni, mint a mai kapitalista társadalomban. Sz. Sz.

LEVELEZÉS.

Keleti pályaudvar. (A napibéresek helyzete.) Rövid idővel ezelőtt, ha a fő- vagy k. p. u. kocsiműhelyből valakit a műszakhoz — akár csak rövid időre is — kihelyeztek, azt minden munkás a legsúlyosabb büntetésnek minősítette. És ezen nem is lehet csodálkozni. A műhelyekben sem valami rózsás a helyzet, hát még hogy volt és részben még most is hogy van a k. p. u. műszaknál! A fűtőházakban még gyalázatosabbak a viszonyok. Ünnepe, vasárnapon kora reggeltől késő éjjelig kell dolgozni és mégis sokkal silányabb a kereset, mint a műhelyekben.

Gyűléseinken, lapunkban, beadványainkban számtalanszor rámutattunk erre viszás helyzetre. Az igazgatóság végre elővette jobbik esztét és a fűtőházaknál, műszaknál alkalmazott ipari munkások részére pótbért adott. Hogy miért csak az ipari munkásoknak, azt talán ők maguk sem tudnák megmondani. A kocsitisztító pl. a műszaknál, vagy a kazánmosó, géptisztító a fűtőházban nem ép úgy érzi, hogy a lakás, meg az élelmiszer megdrágul? Vagy a nagytekintetű igazgatóság azt hitte, hogy ezen munkástársaink úgy annyira megszokták már a Mávnál a kopálást, hogy nem is vágyódnak jobb sors után?

De az ipari munkások sem kaptak mind. A vesztínglakatosok, a légszusz-szabályozók, a villamtelepi munkások, akik egy műhelyben dolgoznak a többi munkástársaikkal, nem kaptak semmit.

Sok huza-vona, lármá után végre most ők is megkapták a pótbért.

Amilyen örömmel fogadtuk ezt a hírt, éppen olyan fájdalommal tölt el bennünket

az az igazságtalanság, hogy — nem is szólva a többi szolgálati ágról — számszámra vannak ugyanott kocsitörők, gázolók s. b., a fűtőházakban géptisztítók, kazánmosók és szénmunkások, akik görnyednek a nehéz munka súlya alatt, annélkül, hogy érte cserébe a száraz kenyéren kívül valamit is kapnának. Azonban erős a meggyőződésünk, hogy munkástársaink tudni fogják, mely uton kell nekik haladni, hogy az őket megillető tisztességes fizetést elnyerhessék.

Irodalom.

Az osztrák vasutas-naptár az 1906. évre már megjelent. Úgyesen, kézikönyv alakjával, csinos kiállításában és válogatottan célszerű tartalmával ez a zsebnaptár, amelynek 1 korona az ára, melegen ajánlható mindazoknak a kartársaknak, akik németajkuak. Megrendelhető az *Eisenbahner* kiadóhivatalában, Wien V. Zentagasse 5. I. 16. A németajku kartársak kedvéért, osztrák kartársaink fölszólítására alábbiakban német nyelven is közöljük a naptárismertetést.

Der Eisenbahner-Kalender für das Jahr 1906 ist heuer früher noch als sonst zur Ausgabe gelangt. In seiner ausseren Ausstattung präsendirt sich das handliche Taschenbuch in einem schmucken Einband, mit einem färbigen von Künstlerhand ausgeführten Titelbild versehen, dass die Gefahren und Leiden des Eisenbahndienstes plastisch zum Ausdrucke bringt. Dabei macht ein ungemein reichhaltiger und mit umsichtiger Sorgfalt zusammen gestellter Inhalt das Büchlein zu einem wirklich unentbehrlichen Ratgeber für jeden praktischen Eisenbahner der sich über irgend eine wichtige Frage seines Berufes informiren will. Auch sonst enthält diesen allen Eisenbahnern liebgewordener Kalender vieles Wissenswerte und Belehrende, so dass auch der Laie im Bahndienste das Buch nicht unbefriedigt aus der Hand legen wird. Der Preis beträgt pro Exemplar wie immer 1 Krone. Mit der Versendung hat der Verlag des «Eisenbahner» Wien V., Zentagasse Nr. 5. I. 16. bereits begonnen.

INNEN-ONNAN.

Vasúti katasztrófa. Londonból jelentik: New-yorkból érkezett távirat szerint az ottani magas vasuton tegnap nagy szerencsétlenség történt. Egy vonat, amely zsufova volt munkásokkal és munkás asszonyokkal, meglehetősen sebességgel robogott a házak mellett a harmadik emelet magasságában a kilencedik avenu felé. Egyszerre a vonat téves váltóállás következtében kisiklott. A legelől levő motoros kocsi súlyánál fogva a sínekön maradt, de a második kocsi, amely tele volt utasokkal, lezuhant a mélységbe. A harmadik kocsi azáltal menekült meg a lezuhanástól, hogy beleütődött egy háznak az erkélyébe, azután megfordult és két ház közé ékelődött. A szerencsétlenség helyén borzasztó jelenetek voltak. Rövid zárlat következtében a második kocsi meggyulladt és a benne levő utasokat leirhatatlan rémület fogta el. Legtöbbjük az erkélyre igyekezett menekülni. Lent az utcán a lezuhant kocsi romjai között heverő utasok jajgatása töltötte meg a levegőt. Tizenegy utas azonnal meghalt, ötvenen veszedelmesen megsebesültek, köztük nyolcan halálosan.

Előrelátó. Orvos: Nehezemre esik mondanom nagyságos asszony, de nem ártana a beteget kimélettel figyelmeztetni, hogy jó volna, ha megcsinálná végrendeletét.

Nagysága: Oh, már megcsinálta, amikor elszánta magát arra, hogy a doktor urat elhivatja.

Bomba a vonaton. Konstantinápolyból jelentik. A német anatóliai vasút Bostandzsik állomásán, Konstantinápoly közelében a kalauz a vonaton egy drótra burkolt bombát talált. A veszedelmes holmit átadta a rendőrségnek. Amikor a rendes napi vonat el akart indulni Konstantinápolyból, a pályaudvaron észrevették, hogy a fékező készülék nem működik. Az állomáson levő vasúti mérnök erre megvizsgálta a készüléket s az egyik kocsi feneke alatt egy embert talált elrejtőzködve. Ezt az embert letartóztatták. A rendőrség azt mondotta, hogy bolgá

macedóniai. A szultán a vasuti mérnöknek tizezer frank jutalmat adatott, amiért megakadályozta a borzasztó szerencsétlenséget.

¶ A vasut kártérítése. A *spremergi* vasuti katasztrófa által okozott károkat most becsüli fel egy bizottság. Az anyagban okozott kár meghaladja az egy millió márkát. Óriási összeget tesz ki a személyi kártérítés, mely a katasztrófa alkalmával elhunytak hátramaradottait és a sérülteket illeti, évenként legalább százezer márkát kellene fizetnie a vasutigazgatóságnak. Az igazgatóság most tárgyalásokat folytat az érdekeltekkel és két millió márkában óhajt egyszer s mindenkorra kiegyezni.

Szerkesztői üzenetek.

G. Budapest. Az alamizsna-szövetség alakuló közgyűlésén már nem lehet megváltoztatni az alapszabályokat. Oda csak preparált embereket, «megbizottakat» engednek. Kár minden fillérért és minden fáradságért.

Szocialista, Istvántelek. Szépen megírt cikkét megkaptuk. A jövő számunkban helyet szorítunk neki.

Istvántelki asztalosműhely. Sajnos, önnek nagyon is igaza van, de közölni ezidőszent még nem lehet. Tartsuk csak szárazon a puskaort.

Pozsony-rendező. Obszerváció alatt küldött üzenet nem önnek szólt. — A naptár ára 1 korona.

Obszerváció. A pénzt a rendeltetési helyére juttatjuk. Hogy kavarodás ne legyen, küldje ezután direkt a könyvkereskedés címére.

Többeknek. Ismételt és nagy számban kapunk beküldöttéket, amelyek személyes támadásokat tartalmaznak. Elismerjük, hogy gyakran jogosultak, sőt szükségesek a személyeket támadó közlemények is, de viszont gyakran többet ártnak, mint használnak. Sajnos, előfordult az az eset is, hogy lapunkat a személyes ellenszenv eszközéül szeretnék fölhasználni. Továbbá a megtámadottaknak is akadnak pártolói a szervezett vasutasok között és ez herce-hurcára ad csak őket.

Ez okból jövőre személyes vonatkozású levelezéseket csak a legkritikább esetben fogjuk közölni. Csak ha meggyőződünk, hogy igaza van a beküldőnek és a beküldött közlése okvetlenül szükséges, fogjuk azt közölni. Ezt jegyezzék meg levelezőink és ehhez tartsák magukat.

K. Budapest. Ne bántsák őket. Megérdemelnék az örömelegények a legkeményebb leckét is, de mi nem szoktunk a tenyerünkkel argumentálni. Tehát ne bántsák a szegény ördögöket, ugys el fognak merülni a piszokban és a szennyben.

Külföldi vasutas- és rokonegyletek címei.

Amerika.

International Association of Railway Clerks. *Chicago*, 908 Unity Bldg. 79 Dearbon street.
Brotherhood of Locomotive Firemen. *Peoria*, Ill. U. S. A.
Brotherhood of Locomotive Engineers. *Cleveland*, Ohio. 307 Society for Savings Bldg.
Brotherhood of Railroad Trainmen. *Cleveland*, Ohio. U. S. A.
Order of Railroad Conductors. *Cedar Rapids*, Iowa. U. S. A.
Brotherhood of Railr. Switchmen. *Buffalo*, N. Y. 326 Mooney Bldg.

Németország.

Verband der Eisenbahner Deutschlands. *Hamburg*, 27. Ausschlägerallee 32.
Verband Süddeutsch. Eisenbahnarbeiter. *Nürnberg*, Beckstr. 3.

Angolország.

Amalgamated Society of Railway Servants. *London*, W. C. 72 Acton St. Grays Inn Road.

General Railway Workers Union. *Manchester*, 42 Oxford St.
Locomotive Engineers & Firemen's Association. *Leeds*, 44 Park Square.

Argentína.

Confederation der Ferrocarrileros. *Buenos-Aires*, Peru 321 (1er Piso).

Franciaország.

Syndicat National des Travailleurs des Chemins de Fer de France e. d. Colonises. 20. *Paris* (3e), Rue Notre-Dame de Nazareth.
Fédération Générale des mécaniciens et chauffeurs. *Paris*, (12e) Passage Montgallet 5.
Fédération des mécaniciens et chauffeurs du P.-L.-M. *Besancon*, (Doubs) Rue de Belfort 37.
Groupe Syndical des Travailleurs des Chemins de Fer l'Etat. *Paris* 18. Rue Ernestine 2.
Association amicale. *Paris* (5e) Rue de l'Eperon 9.
Groupe Syndical des mécaniciens et chauffeurs d. chemins d. Fer de l'Etat. *Saintes*, (charente-Inérieure) Avenue Gambetta 105.

Olaszország.

Riscatto Ferroviario Società tra Ferrovieri e Tramvieri. *Milano*, Via S. Gregorio, 46.
Sindacato Operai Ferrovieri. *Torino*, Corso Sio-cardi 12.
Federazione fra i Sindacati e Sodalizj dei Ferrovieri. *Milano*, Via S. Gregorio, 46.
Sindacato Conduttori Locomotive ed affini. *Sulmona*, Italien.

Svájc.

Verband des Personals Schweiz. Transport-Anstalten. *Basel*, Schweiz.
Arbeiter-Union Schweizer Transport-Anstalten *St. Gallen*, Ruhebegstr. 5.
Schweizer Zugspersonalverein. *Olten*, Schweiz. Aaraustr.
Verein Schweizer Lokomotivheizer. *Zürich*, Ill. Josefsstr. 26. Schweiz.
Verein Schw. Weichen- & Bahwärter. *Basel*, Schweiz. Frobenstr. 83.
Verein Schw. Rangier-Personal. *Zürich*, Ill. Kanongasse 9.
Verein Schw. Güter-Arbeiter. (Herm. Däpp. Güterarb. S. B. B.) *Zürich*, Hauptbahnhof.
Schweiz. Nebenbahn-Verband. (Gottfried Bachmann) *Dorf-Alpnah*. Kt. Schwiz. (Schweiz).
Verein Schweizer-Lokomotivführer. *Zürich*, Ill. Schweiz. Wuhstr. 15.
Verein Schw. Wagen-Visiteure. *Rennesch*, (Herrn N. Bürki) Schweiz.
Verein Schw. Eisenbahn-Angestellte. *Basel*, S. B. B. (Herrn Lechleitner).
Verein Schw. Bahnhof-Portiere. (Herrn Vonax. Portier) *Schaffhausen* S. B. B. Schweiz.
Verein Schw. Fahrdienst-Arbeiter. (Gottfrid Hügel) *Bruggfeld* bei Brügg. Schweiz.

Ausztria.

Exekutive der organisierten Eisenbahner Oesterreichs. *Wien*, V. Zentagasse 5.

Norvégia.

Norske Jernbaneforbund. (Overconductör Grundt) *Hamar*, Norwegen.

Spanyolország.

Sindicato General de los Ferrocarrilior. *Barcelona*, Acequia Condal, 12. I.

Svédország.

Svenska Järnvägsmanaförbundet. (Schweden) *Stockholm*, Klara Norra Kyrkogata 30.

Dánia.

Dansk Jernbaneforbund. (Dänemark.) *Köbenhavn*, Søndre Boulevard 50. Ill.

Németalföld.

Nederlandsche Vereeniging van Spoor- en Tramweg-Personeel. *Utrecht*, Nieuwe Gracht 143. Holland.

Felelős szerkesztő: Farkas Izor.

Laptulajdonos: A magyar vasutas-szervezet.

Birauz Döme könyvnyomdája Budapesten, VII., Amazon-u. 6-8

Figyelem, vasutasok!

Rövid idő múlva megjelen

Magyar Vasutas-Naptár.

Kiadja:

a „Magyar Vasutas” szerkesztősége.

A «Magyar Vasutas-Naptár» csinos kiállításban, zsebnaptár alakban fog megjelenni. Gazdag tartalmu és csinos kiállítású naptárunk szórakoztató és oktató cikkeken kívül tartalmazni fogja mindazokat az utmutatásokat és tanácsokat, amelyekre vasutasélet bármely terén szükség van és így a Magyar Vasutas-Naptár nélkülözhetlen kézikönyve lesz minden magyar vasutasnak.

Kérjük testvéreinket, tegyenek már most meg mindent, hogy a «Magyar Vasutas Naptár»-t minél szélesebb körben terjesszék.

HIRDETÉSEKET

a 20,000 példányban megjelenő «Magyar Vasutas-Naptár» részére elfogad lapunk kiadóhivatala (VII., Csömöri-ut 28. szám.) — A «Magyar Vasutas-Naptár» az egész országban elterjed és az egész éven át forgatják tulajdonosai, tehát a legalkalmasabb eredményes hirdetésre.

MIÉRT BUKOTT EL A VASUTAS SZTRÁJK?

Szociálpolitikai tanulmány.

Irta: Rába Sándor. Ára: 24 fillér.

HAZAFISÁG és NEMZETKÖZISÉG

Irta: Garami Ernő.

Ára: 4 fillér.

Alkotmányt Magyarországnak!

Minő az igazi népképviselő?

Irta: Bresztóczy Ernő. — Ára: 6 fillér.

Kaphatók:

a „MAGYAR VASUTAS” kiadóhivatalában, BUDAPEST, VII., Csömöri-út 28.

Cimbalmok,

legújabb modellűek, kitűnő zongora-hangok, dupla acél-szerkezetűek készülnek saját műhelyekben; részletfizetésre és kölcsönképpen is kapható

AZ ÖNTANULÁSI CIBMALOM-ISKOLA

amelyből megtanulhat mindenki magánosan, tanító nélkül alaposan kottából cimbalmozni. Kapható 10 koronáért

KOVÁCS JÁNOS okl. cimbalomtanárnál

7 Budapest, Erzsébet-körút 5.

== Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve

Világciikk! „RASOL” Kés nélkül borotvál!

Egészséges! Kellemes! 9 Olcsó!

Egy kgr. ára 30-szori borotválásra helyben 2-40 kor., vidékre 3 kor. előleges beküldése mellett franco. Utánvét 20 fillérrel drágább. Egyedüli készítő:

„RASOL” vegyipari vállalat BUDAPEST, Váci-körút 55. sz.

Raktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerárában, VI., Király-utca 12. sz.

A világ legjobb szőrvestője! RASOLIN Hölgyeknek ajánlatos!

Egy doboz ára helyben 2 kor., vidékre 2-50 kor. előleges beküldése mellett franco. Utánvét 20 fillérrel drágább. Egyedüli készítő:

„RASOL” vegyipari vállalat BUDAPEST, Váci-körút 55. sz.

Raktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerárában VI., Király-utca 12. sz.